20260112 / CRP

Nationalbibliografien 2025 – rapportering fra DBC Digital

Generelt

DBC udarbejder Dansk bogfortegnelse, Dansk billedfortegnelse, Dansk lydfortegnelse, Danske musikoptagelser, Dansk artikelindeks, Dansk anmeldelsesindeks og Danske musikanmeldelser.

Det samlede antal registreringer i 2025 i de nationalbibliografiske fortegnelser, der udarbejdes af DBC, ligger lidt over niveauet for 2024. Der har ellers over de seneste år været set en tendens til faldende antal udgivelser. Der ses dog et faldende modtag af bestemte materialetyper, se nedenfor.

Pligtaflevering via Det Kgl. Bibliotek

Det Kgl. Bibliotek har i 2025 orienteret DBC om, at en række uddannelsesinstitutioner fremadrettet ikke vil pligtaflevere ph.d.-afhandlinger. Det Kgl. Bibliotek har vurderet, at der ikke er hjemmel i pligtafleveringsloven til at insistere på pligtafleveringen af disse. Hovedparten af de fysiske ph.d.-afhandlinger, som DBC registrerer, modtages via pligtaflevering.

Det vides ikke præcist hvornår beslutningen om ikke at pligtaflevere afhandlingerne træder i kraft, men der kan konstateres et fald i modtagelsen af fysiske ph.d.-afhandlinger i 2025 (1758 i 2024 mod 1189 i 2025).

Det Kgl. Biblioteks manglende mulighed for at indsamle ph.d.-afhandlinger, udfordrer Dansk bogfortegnelses mulighed for at sikre den nationalbibliografiske registrering, og dermed også for at samle og udstille dansk forskning for offentlige midler for den brede offentlighed.

Der ses ligeledes et betydeligt fald i modtaget af fysiske musikoptagelser fra Det Kgl. Bibliotek, særligt i slutningen af 2025 (jf. nedenfor).

Registreringstid

Registreringstiden opfylder for alle materialetyper på nær artikler (jf. nedenfor) kravet om en årlig gennemsnitlig registreringstid på max. 4 uger, som beskrevet i den nationalbibliografiske opgavebeskrivelse.

Sager behandlet i Nationalbibliografisk udvalg

I NBU har man blandt andet behandlet følgende nationalbibliografiske spørgsmål:

Udvalget har godkendt nye modeller for registreringen af henholdsvis anmeldelser og årbøger. Anmeldelser af teaterforestillinger og udstillinger vil blive registreret som artikler i sig selv med egen titel, stadig indenfor Dansk anmeldelsesindeks. Derudover ophører man med at have poster på både de enkelte årgange af årbøger samt singleposter. Der er ikke fastlagt noget tidspunkt, men det kommer til at ske i sammenhæng med implementering af RDA og danMARC3.

Derudover har udvalget godkendt at DBC kan gå videre med at undersøge hvordan registrering af online musik kan ske i større omfang og eventuelt i den forbindelse revidere optagelseskriterierne for musikoptagelser. Hensigten er at øge fokus på danske online musikudgivelser, der pt. registreres begrænset i nationalbibliografien.

Dansk bogfortegnelse

Antallet af titler i 2025 ligger forholdsvist tæt på antallet i 2024 med et lille fald på 270 titler.

Fordelingen mellem fysiske materialer og online er stabilt, men der ses et fald i antallet af titler i *Dansk bogfortegnelse – retrospektivt*. Denne fortegnelse dækker digitale kopier af fysiske bøger, som er mere end 5 år gamle, og som der – uberørt af menneskehånd - automatisk dannes kopiposter på ud fra den trykte bogs registrering. Det antages at området er meget påvirket af enkelte forlags indsatser på området.

I tallene for Dansk bogfortegnelse er inkluderet Grønlandsk bogfortegnelse. Omfanget er i forhold til bogfortegnelsen som helhed begrænset, men der ses i 2025 et fald i antallet af fysiske udgivelser i forhold til 2024. Dette er formodentlig fordi der ikke længere er så mange huller der skal lukkes fra de år, hvor DBC ikke skulle varetage opgaven. I 2025 er der 17 titler udgivet i enten 2019 eller 2020 mod 70 titler sidste år.

Dansk billedfortegnelse

Der er atter i 2025 sket et mindre fald i udgivelsen af fysiske film, hvilket må betragtes som forventeligt pga. stigende brug af streamingtjenester. Antallet af registrerede onlinefilm er stabilt

Dansk lydfortegnelse

Det samlede antal af lydbøger er steget i 2025, både hvad angår fysiske og online lydbøger. Der ses ikke som forventet et yderlige fald i antallet af titler.

Danske musikoptagelser

Efter sidste års stigning i mængden af fysiske musikoptagelser - der sås som følge af en kampagne iværksat af Det Kgl. Bibliotek - er modtaget faldet betydeligt igen.

Dansk artikelindeks, Dansk anmeldelsesindeks og Danske musikanmeldelser

I modsætning til de øvrige nationalbibliografiske fortegnelser er der her tale om selektive fortegnelser, hvor en række relevante årbøger, tidsskrifter og aviser er udvalgt af et rådgivende udvalg med repræsentanter fra bibliotekerne og indekseres.

Det samlede antal registreringer ligger for artiklerne over niveauet for de seneste to år, hvilket også gør sig gældende for fysiske og online udgivelser. Der ses dog et fald i antallet af anmeldelser.

Registreringstiden: godt halvdelen af samtlige registreringer er avisartikler, der registreres fra dag til dag. Dette efter ønske fra bibliotekerne om aktualitet på dette område. I beregningen af gennemsnitlig registreringstid indgår aviser ikke. Gennemsnitstiden er således ikke en gennemsnitstid for hele området, men alene for tidsskrifter og årbøger og ville have været langt lavere, hvis hele området indgik.

DBC har fortsat fokus på området med henblik på at nedbringe registreringstiden for tidsskrifter og årbøger, selvom den nationalbibliografiske forpligtelse samlet set opfyldes for området, når man medtager avisartikler.